

Čitanje ispod krošanja stabala

Alida Devčić Crnić, prof. i dipl. knjižničarka

OŠ Podmurvice, Rijeka

alidadevi@gmail.com

Suzana Šafarič, prof. ped. in soc., knjižničarka

OŠ Antona Bezenška, Frankolovo, Slovenija

suzana.safaric@guest.arnes.si

“Čitajmo zajedno ispod krošanja stabala” naziv je jednog od projekata Civilnih inicijativa, koji se provodi kroz program Rijeke 2020 – Europske prijestolnice kulture. Cilj tog sudioničkog programa je aktivno uključivanje građana u kreiranje kulturnih i društvenih programa te poticanje produkcijskih i organizacijskih kapaciteta neformalnih civilnih grupa i pojedinaca.

Projekt je odabralo Vijeće građana Rijeke 2020, što znači da se radi o programu kojeg su građani izabrali za građane i na taj način oplemenili kulturni život grada sadržajem kojim su željeli.

Uključivši učenike, učitelje i roditelje našeg kvarta Mlaka u projekt Civilnih inicijativa “Čitajmo zajedno ispod krošanja stabala” postignuto je mnogo, svi uključeni imaju više znanja o EPK Rijeka 2020 projektu, škola je dobila novu učionicu, čitaonicu na otvorenom, drvenu sjenicu u kojoj svi rado čitaju iz užitka, druže se i provode slobodno vrijeme. Pomoću dobivenih sredstava povećan je i broj novih knjiga u školskoj knjižnici. Postavljena je i bookcrossing kućica u kojoj se ostavljaju knjige za slobodno čitanje.

Najvažnija dobit uključivanja u projekt EPK Rijeka 2020 je animiranje susjedstva škole u aktivnostima čitanja, u međugeneracijskoj suradnji, suradnji školske i vrtićke dobi, međunarodnoj suradnji, suradnji sa sportskim udruženjima, medijima, a sve u cilju poticanja čitanja. Službenim završetkom “Čitanja ispod krošanja stabala” zaključeno je da projekt ostaje održiv, a učenici će razvijati naviku čitanja iz užitka i u godinama koje slijede.

Velik je to uspjeh Civilnih inicijativa jer dokazuje da i školska knjižnica s lokalnom zajednicom malim pomacima može mijenjati čitalačku kulturu.

Grupa građana Mlaka, djelatnika Osnovne škola Podmurvice¹ s voditeljicom – knjižničarkom Alidom Devčić Crnić i s partnerom u projektu

---

¹ Popis svih članica inicijative Grupa građana Mlaka: Alida Devčić Crnić – voditeljica projekta, knjižničarka, Dubravka Dužević – ravnateljica, Tamara Turić – učiteljica likovne kulture, Romina Raspor Mohorović – učiteljica hrvatskoga jezika, Roberta Bonassin – učiteljica talijanskoga jezika.

Knjižničarskim društvom Rijeka, okupili su knjigoljupce, velike i male te stvorili pravu malu vojsku čitača. Krošnje stabala u dvorištu, odnosno sjenica u školskom vrtu, postala je mjesto događanja inicijative “Čitajmo zajedno ispod krošanja stabala” i u njoj se, ali i na nekim drugim mjestima, primjerice u Dvorani glagoljice u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka, pri svakoj aktivnosti okupljao velik broj knjigoljubaca.

Nakon što je projekt dobio potporu u programu Rijeke 2020 – Europske prijestolnice kulture, realiziran je tijekom 2019. godine u razdoblju koje tek motivira građanstvo, učenike i roditelje na velike kulturne događaje koji čekaju Rijeku kao prijestolnicu kulture u 2020. godini. S navedenim projektom neće se završiti nego se nastavlja čitanjem sportske literature nabavljene preko projekta Ri Move nastalog u suradnji Grada Rijeke, Riječkog sportskog saveza i riječkih osnovnih škola i projektom Zdravi u zajednici preko kojega će se djeci govoriti o oralnom zdravlju i povezati s pričama Zubić vila te čitanjem pjesama Luke Paljetka koje govore o istoj temi.

Posebno je bilo važno uključiti u projekt djecu koja su na ovaj način naučila više o Rijeci, Europskoj prijestolnici kulture, koja su osvijestila da su i sami svojim angažiranjem dio prestižnog kulturnog događaja.

Za učenike su dobrobiti ovog projekta bile višestruke: učenici su čitali s razumijevanjem, iz užitka, naglas, preporučivali su pročitane slikovnice i priče drugima, razvijali vlastiti potencijal za dramsko stvaralaštvo, samostalno iskazivali svoje mišljenje o kulturnim događanjima i sudjelovali u njima, razvijali čitateljske navike, sudjelovali u radionicama za poticanje čitanja.

Postavljena je drvena sjenica u novom školskom vrtu, uređen je kutak za čitanje u učionici na otvorenom i mala drvena kućica na stalku u kojoj se ostavljaju knjige za “bookcrossing”, odnosno ostavljanje knjiga na javnim mjestima, da bi ih netko drugi pročitao i proslijedio dalje.

Aktivnosti “Čitanja” održavale su se jednom mjesečno tijekom 2019. godine, a u programu je kao partner sudjelovalo Knjižničarsko društvo Rijeka. Akcijom koju neguje Knjižničarsko društvo Rijeka u poticanju i promoviranju čitanja “Dajem knjigu” društvo je doniralo 250 naslova na svečanom početku Projekta 15.04.2019. knjižnici OŠ Podmurvice.

Jedna od zajedničkih aktivnosti bilo je organiziranje stručnog skupa “Čitanje prošlosti za budućnost” u Sveučilišnoj knjižnici Rijeka, u Dvorani Glagoljice, za članove i članice KDR-a i za građanstvo. Za početak Mjeseca hrvatske knjige, 15. listopada 2019. svi sudionici stručnog skupa prisjetili su se povijesti Rijeke uživajući u prezentaciji najnovije knjige Ervina Dubrovića “Rijeka, južni pol srednje Europe”. Povodom 180. obljetnice izuma fotografije govorilo se je o čitanju i čuvanju riječke fotografske baštine. U programu skupa su sudjelovali izlaganjima: dr. sc. Korina Udina, Alida Devčić Crnić, dr. sc. Ervin Dubrović, ravnatelj Muzeja Grada Rijeke i Mljenko Smokvina, umjetnički fotograf i član udruga s područja očuvanja kulturne baštine.

Ostale provedene čitalačke aktivnosti s djecom i odraslima u projektu Civilnih inicijativa “Čitajmo zajedno ispod krošanja stabala” u Sjenici ispred OŠ Podmurvice ili u slučaju lošeg vremena u školskoj knjižnici OŠ Podmurvice navedene su ukratko i kronološkim redom:

1. 15.04.2019. Noć knjige s temom “Svjetlost je život” i velikom posjećenošću učenika, roditelja i cijelog kvarta Mlaka.² Knjižničarsko društvo Rijeka predstavilo se je kao partner u projektu. Sudjelovao je upravni odbor KDR-a koji je školskoj knjižnici predao donaciju knjiga prikupljenih trećom akcijom KDR-a “Dajem knjigu”.

² <https://www.youtube.com/watch?v=2c-KIQpC74Y>

2. 24. svibnja 2019. Susret s učenicima Osnovne škole Frankolovo iz Slovenije s kojima se u sjenici čitalo Kekeca, Josipa Vandota te su upoznati s glavnim znamenitostima Grada Rijeke.

Sve zanimljivosti o Rijeci kao prijestolnici kulture predstavila im je Marija Katalinić, voditeljica sudioničkih programa Rijeka 2020 i to baš u sjedištu projekta: RiHubu – novom riječkom kulturnom centru. Bio je to spoj dvaju projekata: Rijeke 2020 – prijestolnice kulture i Čitanja bez granica/ Branje ne pozna meja.

Utiske slovenskih učenika i učitelja s tog susreta prenijela nam je Suzana Šafarič, prof. ped. in soc., knjižničarka i šolska svetovalna delavka Osnovne škole Antona Bezenška iz Frankolova u Sloveniji:

“Učenci 5. razreda OŠ Antona Bezenška s Frankolovega, Slovenija, smo vključeni v projekt Branje ne pozna meja, kjer skupaj z učenci hrvaških šol beremo knjige naših avtorjev (hrvaških, slovenskih), v skupini, na glas. V lanskem letu smo brali knjigo Srečni dnevi, Mira Gavrana. To je odličan projekt za spodbujanje branja pri učencih in spoznavanja avtorjev sosednje dežele, spoznavanje druge dežele, jezika, razvijanje odnosov.

V projektu že tretje leto sodelujemo z OŠ Podmurvice iz Reke. Dobro smo se ujeli in se spoznali tudi “v živo”. Najprej preko video povezave, kjer smo navezali prvi, sramežljiv stik, odlična izkušnja pa je bil naš obisk Reke. Odzvali smo se na vabilo OŠ Podmurvice ter skupaj z učenci izbirnega predmeta hrvaščina, prišli na obisk. Naš šofer je hitro našel ulico kjer stoji šola, tam pa so nas pričakali Kekci (učenci so brali Kekca, avtorja Josipa Vandota). Vsi smo bili v velikem pričakovanju in navdušeni nad našim srečanjem. V šoli so nas sprejeli naši vrstniki, učiteljice in ravnateljica. Pripravili so nam kratek program, nas popeljali po šoli in nas dobro pogostili. Sledil je ogled mestnega središča, kjer so nam učenci OŠ Podmurvice predstavili znamenitosti in zgodovino mesta. Obiskali smo tudi agencijo/središče, ki vodi aktivnosti ob pomembni vlogi mesta Reka, ki bo v letu 2020 postala Evropska prestolnica kulture. Vreme je bilo sončno in toplo, kar je še dodatno olepšalo nas obisk. Nekaj časa smo namenili tudi druženju in manjšim nakupom.

Nato so nas naši gostitelji odpeljali mimo Opatije v Brseč, kjer smo si v najmanjšem gledališču ogledali lutkovno predstavo. Bilo je zanimivo in skrivnostno. Ker pa smo bili na morju, nismo smeli izpustiti sprehoda ob obali v Mošćenički Dragi in slastnega sladoleda. Čas je kar prehitro minil in morali smo se odpraviti proti domu. Težko smo se poslovili, saj smo vedeli, da bi lahko še veliko videli, se družili ter se поблиže spoznali. Obljubili smo si, da se kmalu zopet vidimo, naslednjič na Frankolovem. Velik hvala našim gostiteljem za zanimiv, poučen, sproščen in čudovit dan v Reki. Vsi smo odšli z lepimi vtisi in komaj čakamo, da vas gostimo. Hvala za vse!”

3. 23. rujna 2019. i 2. listopada 2019. učenici – Mali knjižničari OŠ Podmurvice čitali su Dječjem vrtiću Mlaka i Dječjem vrtiću talijanske manjine Topolino o noćnim životinjama i zaštićenim vrstama: šišmišima i sovama.³

³ <https://rijeka2020.eu/pod-krosnjama-stabala-djeca-citala-djeci/>

4. 13. studenoga 2019. knjižničarka Alida Devčić Crnić je čitala učenicima prvih razreda sportsku literaturu o poznatim svjetskim sportašima – olimpijcima među kojima je najpopularnija slikovnica Snježna kraljica o našoj olimpijskoj skijašici Janici Kostelić.⁴

⁴ <https://www.mojarijeka.hr/vijesti/ri-move-u-os-podmurvice-ucenicima-predstavljen-projekt-sportske-skole-grada-rijeke/>

5. Učenici – Mali knjižničari OŠ Podmurvice čitali su i dramatizirali likove iz klasičnih bajki djedovima i bakama. Zatim su djedovi i bake te knjižničarka i učitelji preporučili priče koje bi svakako trebalo čitati unucima.⁵

6. 11. prosinca 2019. priređena je i filmska večer u suradnji s Art kinom te Domom mladih na kojoj su prikazani filmovi naših učenika.

---

⁵ <https://rijeka2020.eu/dogadjanja/ucenici-3-razreda-os-podmurvice-citaju-djedovima-i-bakama/>

7. Učenici OŠ Podmurvice koji imaju izbornu nastavu talijanskoga jezika čitali su na talijanskom jeziku učenicima 4. razreda Osnovne škole Gelsi i pripadnicima talijanske manjine o ekologiji te izrađivali ekološke ukrase za Božić.⁶

⁶ <https://rijeka2020.eu/citanje-prica-na-talijanskom-jeziku-sadnja-sadnica-i-izrada-ekoloskih-ukrasa-za-jelku/>

8. Na kraju jednogodišnjeg projekta učenici i knjižničarka počastili su se čitanjem Božićnih priča u bajkovito ukrašenoj sjenici, ispijanjem čaja i grickanjem keksića.

Sva događanja su bila besplatna i svi su Riječani, ali i ne samo oni, bili dobrodošli u ovom programu Civilnih inicijativa Rijeke – Europske prijestolnice kulture 2020.

Snimljeni su brojni materijali (prezentacije, medijski članci i kratki filmovi) koji dokumentiraju čitanje u zajednici. Vrlo smo zadovoljni promocijom škole kao mjesta susreta i učenja, školske knjižnice koja okuplja i time obrazuje kako učenike i roditelje tako i građane. Ovo je pravi način stjecanja pozitivnih navika u razvoju potrebe za čitanjem i prezentiranjem pročitano.

